

DIN TIDNING FRÅN SVENSKA
CELIAKIFÖRBUNDET * #1 2015

celiakki

FORUM

BARNPERSPEKTIV

Misstänkt hjärn-
tumör var celiaki

JUBILEUM

SCF firar 40 år!

BAGAREN JOSEF GEBELE

*Det ska gå
att baka med
en hand*

TEMA BRÖD

Tre sorters bakning

REPORTAGE Lär dig mer om raw food * **HÄLSOTREND** gynnar dem med celiaki * **AKTUELL**
FORSKNING Glutenkänslighet kan bli ny diagnos * **EXPERTEN SVARAR** Därför blev degen lös

Barn följer diet trots lindriga besvär

En ny svensk studie visar att de flesta tolvåringar som fått diagnosen celiaki efter screening, följer glutenfri diet ett år efter att diagnosen ställts.

– Att den här gruppen var bra på att följa dieten är rätt unikt för Sverige, säger barnläkaren Charlotta Webb som gjorde studien som en del av sin doktorsavhandling.

– Jag tror det beror på att vi i Sverige har subventionerad glutenfri kost upp till 16 år och att de får träffa en dietist. Så är det inte i de flesta andra länder. Jag tror också att Celiakiförbundet spelar stor roll för att sprida kunskap om celiaki.

Studier från andra länder visar att tonåren är en tid då det är svårare att följa en glutenfri diet. Man vill vara som alla andra och oberoende. Dessutom brukar den som får en diagnos genom screeningprogram, oavsett ålder, vara mindre motiverad att följa en glutenfri diet, eftersom symtomen då inte varit så påtagliga att man själv uppsökt läkare.

DEN SVENSKA STUDIEN är en delstudie inom ETICS, Exploring the Iceberg of Celiacs in Sweden, där över 13 000 barn deltog. Barnen gick i sjätte klass och fanns i Lund, Malmö, Växjö, Norrköping, Norrtälje och Umeå. De fick fylla i en enkät om hur de mårde och sedan lämna blodprov. I blodproven mättes sedan nivån av antikroppar mot gluten. De barn som hade en onormalt hög nivå fick genomgå en undersökning av tunntarmen. Om tunntarmen visade tecken på inflammation

orsakade av gluten, fick barnen diagnosen celiaki. Genom screeningen i ETICS fick 240 barn diagnosen celiaki.

EFTER ETT ÅR träffade forskarna igen de 240 barn som hade fått diagnos genom screeningstudien. Nu ville man se om de följt sin nya glutenfria diet. Man mätte återigen nivån av antikroppar i blodet. En fortsatt hög nivå kan vara tecken på att man ändå ätit gluten. Barnen fick också berätta hur väl de följde dieten. Det visade sig, efter blodprov och svar på frågor, att de allra flesta åt glutenfritt. Efter ett år hade 75 % av de nu trettonåriga barnen en normal nivå av antikroppar och svarade samtidigt att de alltid följde den glutenfria kosten. De barn som inte hade normalnivå av antikroppar, samtidigt som de sade att de följde dieten, hade mer än halverat sina värden. Dessa barn hade också särskilt höga värden när de fick diagnosen.

CHARLOTTA WEBB VET inte hur många av barnen som hade symtom innan deras celiaki upptäcktes i screeningen, men 94 procent hade området i tunntarmen där tarmluddet försvunnit. Man hittade heller

ingen skillnad i följsamhet till dieten mellan de som nämnt symtom i enkäten innan screeningen och de som inte gjort det.

– Många vars celiaki upptäckts först vid en screening har kanske vant sig vid att må dåligt, men upptäcker att de mår bättre med den glutenfria kosten.

Det är fortfarande kontroversiellt om det finns tillräcklig nytta med att screena alla i befolkningen för celiaki. Samtidigt vet man att den som har celiaki förebygger hälsoproblem i framtiden genom att undvika gluten.

– Det är viktigt att kunna hitta de som inte har symtom på celiaki, eftersom man undviker komplikationer som benskörhet, blodbrist och allmänt illabefinnade, inskärper Charlotta Webb.

VAD ÄR NÄSTA steg?

Vi ska kontrollera följsamheten igen efter fem år. Vi vill veta om man tappar intresset för dieten när det gått längre tid. ✨

ANJA CASTENSSON

